

Iruña-Veleiako auzia argitzearen aldeko manifestua

Arabako Foru Aldundiak, 2008ko udazkenean hartutako erabaki baten bidez, ofizialki faltsutzat jotzen zituen 2005 eta 2006ko jardunaldietan Iruña-Veleiako aztarnategian aurkitutako “ezohiko grafitoak” (400 inguru), eta indusketa-baimena kentzea erabaki zuen Lurmen S.L. enpresari. Handik gutxira, zigor-espedita irekiz, auzibidean jarri zituen enpresa horretako hainbat kide eta kolaboratzaile.

Euskal Herriko Unibertsitateko (EHU-UPV) irakaslez ia guztiz osaturiko Batzorde Zientifiko Aholkulariaren zenbait txostenetan oinarrituta hartu zuen erabakia Foru erakundeak; piezak faltsuak zirela eta Lurmenen arkeologia jarduna txarra izan zela esaten zuten txostenok. Geroago, 2009 eta 2013 artean, Lurmenen defentsak hogeitaz txosten aurkeztu zituen epaitegian guztiz kontrakoa esaten zutenak, hau da, piezak benetakoak izan daitezkeela eta Lurmenen arkeologia jarduna egokia izan zela. Hainbat naziotakoak dira txostenon egileak eta horietako gehienak izen handiko adituak grafitoetan agertzen diren gaitan.

Auzia bederatzi urtez egon da instrukzio fasean, gure herrian irekita dagoen auzi judicial zaharrena izanik, horrek Eliseo Gil Zubillaga eta Oscar Escribano Sanz auzipetuei ekartzen dien guztiarekin. Azkenik, 2018ko maiatzaren hasieran jaso dute auzipetuek akusazio-idatzia: Eliseo Gilentzat Arabako Foru Aldundiak zazpi urte eta erdiko kartzela zigorra eta 285.000 euroko isuna eskatzen du eta aldi berean Estatuko Fiskaltzak bost urte eta erdiko kartzela eta ia 300.000 euroko isuna. Oskar Escribanorentzat, bost urte eta erdiko kartzela eta antzeko isunak.

Gure ustez, ezin da denbora gehiago egon auzia argitu gabe; batetik, begi-bistako arrazoi humanitarioengatik, eta bestetik, garrantzi ikaragarrikoa delako grafitoak benetakoak ala faltsuak diren jakitea. Eta ez bakarrik euskararen historiarentzat, baita beste ezagutza-arlo askorentzat ere. Badakigu jakin erraza dela egia aurkitzea datazio teknika modernoak erabiliz, ohikoak gaur egungo arkeologian, eta horregatik azpian sinatzen dugunok eskatzen diegu dagokien erakundeei ondorengoa egitea agindu dezatela:

- 1) piezen lagin bat Arkeometriari adituak diren Europako laborategietan aztertzea. Gure ustez, hiru laborategi ezberdinetan egin beharko lirake analisiak, kasu berezietako protokolo zorrotzak ezarriz.
- 2) parteekin zerikusirik ez duten arkeologo entzutetsuek indusketa kontrolatuak egin ditzatela Lurmenek grafitoen agerlekutzat seinalaturiko lekuen inguruetan.

Gasteizen, 2018ko ekainaren 14an

Iruña-Veleia Argitu ekimena

- Izen-abizenak (edo entitatea):
- Nortasun agiriaren zenbakia: _____ Eposta (aukerakoa):
- Bizilekua: _____ Sinadura: _____ x
- Lanbidea edo titulazioa (aukerakoa):

(Ekimenaren bultzatzailea: **Iruña-Veleia Argitu ekimena**, ondorengo elkarteetako kideek osatua: SOS Iruña-Veleia, Euskeraren Jatorria, Martin Ttipia, Lurmen eta independenteak)

Harremana: irunaveleiaargitu@gmail.com **Informazioa:** ‘Iruña-Veleia argitu’ jarrita Interneteko bilatzailean.

Sinatzeko: <http://irunaveleia.eu/>

Manifiesto en favor del esclarecimiento del caso de Iruña-Veleia

La Diputación Foral de Álava, en una resolución adoptada en el otoño de 2008, declaró oficialmente falsos los llamados “grafitos excepcionales” (unos 400), hallados en el yacimiento de Iruña-Veleia durante las campañas de 2005 y 2006, y decidió retirar el derecho de excavación a la empresa Lurmen S.L., para posteriormente abrirle expediente sancionador y entablar procedimiento judicial contra varios de sus miembros y colaboradores.

El ente foral tomó la decisión basándose en varios informes de la denominada Comisión Científica Asesora, constituida fundamentalmente por profesores de La Universidad del País Vasco (EHU-UPV), que abogaban por la falsedad de los grafitos y la mala práctica arqueológica de Lurmen. Posteriormente, entre 2009 y 2013, la defensa de Lurmen presentó ante el juzgado una veintena de informes que sostienen lo contrario, o sea, que los grafitos pueden ser verdaderos y que la práctica arqueológica de Lurmen ha sido correcta. Los autores de dichos informes son de diferentes nacionalidades, y la mayoría de ellos reconocidos expertos/os en las materias que se reflejan en los grafitos.

El caso ha estado en fase de instrucción durante nueve años, siendo la causa judicial abierta más antigua de nuestro país, con lo que ello supone para los encausados Eliseo Gil Zubillaga y Oscar Escribano Sanz. Al fin, a principios de mayo de 2018 éstos han recibido el escrito de acusación: para Eliseo Gil, la Diputación Foral de Álava pide la pena de siete años y medio de cárcel y 285.000 euros de multa, y paralelamente la Fiscalía cinco años y medio de cárcel y casi 300.000 euros de multa. Para Oskar Escribano se piden cinco años y medio de cárcel y multas similares.

Creemos que no se puede dilatar más el esclarecimiento del caso, tanto por evidentes razones humanitarias como por ser de suma importancia conocer si los grafitos son verdaderos o falsos. Y no solo para la historia del euskera, sino también para otras muchas áreas de conocimiento. Sabemos que es fácil llegar a la verdad usando técnicas modernas de datación, habituales hoy en día en arqueología, y para ello las personas abajo firmantes pedimos que las instituciones correspondientes ordenen la realización de las siguientes acciones:

- 1) que laboratorios europeos especializados en Arqueometría analicen una muestra de las piezas. Sugerimos que sean tres laboratorios diferentes, y que se apliquen estrictamente los protocolos al uso para casos extraordinarios.
- 2) que reconocidos arqueólogos/os, no vinculados a las partes, lleven a cabo excavaciones controladas en lugares próximos a los señalados por Lurmen como puntos de aparición de los grafitos.

Vitoria-Gasteiz, a 14 de junio de 2018

Iruña-Veleia Argitu ekimena

- Nombre y apellidos (o entidad):
- Documento de Identificación: Email (opcional):
- Lugar de residencia: Firma: x
- Profesión o titulación (opcional):

(Promueve la iniciativa: **Iruña-Veleia Argitu ekimena**, formada por miembros de las asociaciones SOS Iruña-Veleia, Euskeraren Jatorria, Martin Ttipia, Lurmen e independientes)

Firma: <http://irunaveleia.eu/> **Contacto:** irunaveleiaargitu@gmail.com

Información: poniendo ‘Iruña-Veleia argitu’ en el buscador de Internet

IRUÑA-VELEIA ARGITU MANIFESTUA

atxikimenduak/adhesiones

Benito Lertxundi (musikaria)
Eduard C. Harris (arkeologoa, Bermudak)
Garbiñe Biurrun (epailea)
Patxi Zabaleta (euskaltzain osoa eta abokatua)
Eñaut Elorrieta (musikaria)
Antonio Rodríguez-Colmenero (epigrafista eta arkeologoa, Santiago de Compostela)
Alex Sardui (Gatibu-ko musikaria)
Xabier Orue-Etxebarria (geologoa, UPV/EHUko katedradun ohia)
Paula Kasares (NUP, soziolinguista)
Iñaki Ibarra Unzueta (Eusko Ikaskuntzako zuzendaria)
Fermin Muguruza (musikaria)
Ramon Agirre (aktorea)
Unai Agirre (bertsolaria)
Iñaki Aldekoa (kimikaria)
Xabier Amuriza (bertsolaria)
Mikel Aramendi (kazetaria)
Haimar Arejita (Gatibuko-ko musikaria)
Pako Aristi (idazlea)
Txaro Arrazola (artista, irakaslea UPV/EHUn).
Amets Arzallus (bertsolaria)
Aitzol Atutxa (kirolaria)
Eleder Aurtenetxe (
Roger Courtois (ingeniaría)
Andoni Egaña (bertsolaria)
Jerardo Elortza (filologoa eta ikerlea)
Abel Enbeita (bertsolaria eta laboraria)
Mikel Enparantza (doktorea arkeologiaren arkitekturan)
Jose Mari Esparza (editorea eta idazlea)
Idoia Filloy (arkeologoa)
Ulrike Fritz (egiptologoa, Tübingen)
María Isabel Gómez Santamaría (filologia klasikoa, Salamankako unibertsitatea)

Mario Gómez Santamaría (fisikaria, Huelvako Unibertsitatea)
Pablo Gorostiaga (alkate ohia)
Juan Gorriti (eskultorea)
Héctor Iglesias (filologoa)
Emilio Illarregi (arkeologoa, Segovia)
Joan Mari Irigoien (idazlea)
Paulo Iztueta (EHUko irakasle ohia)
Edorta Jimenez (idazlea)
Nekane Jurado (ekonomista)

Gorka Knörr (musikaria)
Fermin Leizaola (etnografoa)
Pako Letamendia (UPV-EHUko irakasle ohia)
Juan Madariaga Orbea (NUP, historialaria)
Toti Martínez de Lezea (idazlea)
Gontzal Mendibil (musikaria)
Bingen Mendizabal (musikaria)
Ana Jesus Narbaiza (lan mundua euskalduntzeko ekintzailea)
Paul Nicholson (Via Campesina)
Oihane Perea (bertsolaria)
Angel Rekalde (historialaria)
Fito Rodríguez (UPV/EHUko irakaslea)
Alicia Satué (filologoa, klasiketako irakaslea)
Victoria Sendón (idazlea)
Stephan Schröder (arkeologoa, Madrid)
Luis Silgo Gauche (filologoa eta arkeologoa, Valentzia)
Felix Soto (zinegotzi ohia eta ekintzailea)
Maider Unda (kirolaria)
Iñaki Uriarte (arkitektoa)
Patxi Uribarren (euskaltzain osoa)
Iñigo Urrutia (Administrazio Zuzenbideko irakaslea UPV/EHUn)
Koenraad Van den Driessche (geokimikaria, Gante-Beasain)
Jose Ignacio Vegas Aranburu (arkeologoa)
Noé Villaverde (arkeologoa, Ceuta)
Begoña Yuguero (doktoregaia arkeologiaren arkitekturan)
Patxi Zubizarreta (idazlea)
Olatz Zugasti (musikaria)
Jose Miguel Agirre (psikiatra)
Paulo Agirrebalzategi (idazlea)
Mikel Agirregabiria (UPV/EHUko matematikari ohia)
Patxi Alaña (euskara teknikaria)
Jose Allende (UPV/EHUko irakasle ohia)
Maria Pilar Alonso (hezkuntza zientzietan doktorea)
Ruben Argote (Herrian aldizkariaren kolaboratzailea)
Maite Aristegi (abokatua)
Antonio Arnaiz (hizkuntzalaria)
Jesus Arregi (UPV/EHUko fisikaria)
Eleder Aurtenetxe (sormen arloko trebatzailea)
Joxe Auxtin Arrieta (idazlea)
Luis Baraiazarra (idazlea)

Marta Barbero (CVX Migraciones)
Angel Bidaurrezaga (UPV/EHUko irakaslea)
Estitxu Breñas (hezitzailea eta historian lizentziatua)
Jose Martin Bustintza "Tubi" (herri-kirolak)
Mikel Caballero (Gatibu-ko musikaria)
Beñat Castorene (kooperatiba-zuzendari ohia)
Agustín Gil Martín (fisika-kimika irakasle ohia)
Miren Egaña Goia (irakaslea)
Jesus Eguzkiza "Eguzki" (kazetaria)
Juan Martin Elexpuru (filologoa)
Tomas Elorza (itzultzailea)
Kepa Enbeita (bertsolaria)
Juan Tomas Entziondo (Euskal Kostalde Ez Nuklearra)
Jose Luis Erdozia Mauleon (euskaltzain urgazlea)
Eñaut Etxamendi (musikaria eta filologoa)
Gontzal Fontaneda (euskara irakasle ohia)
Roslyn M. Frank (hizkuntzalari, Iowa)
Maritxu Goikoetxea (irakaslea)
Jabi Goitia Blanco (ingeniaría)
Jon Goitia Blanco (ingeniaría)
Othman Alfredo Gomez-Cambronero (soziologoa)
Julia Itoiz "La Txula Potra" (musikaria)
Mikel Izagirre (alkate-ohia)
Jose Mari Lejardi "Gabixola" (kultur eragilea eta ekintzailea)
Fernando López Castillo (zinegilea)
Jose Inazio Luzuriaga (musika irakaslea)
Izar Mendiguren (bertsolaria)
Joseba Mintegi (irakaslea)
Xabier Morras (margolaria)

Jabier Muguruza (musikaria)
Joseba Nafarrate (zinegilea)
Jon Nikolas (ikerlea)
Martin Olano (informatikaria)
Mikel Orrantia-Tar (idazlea eta ekintzailea)
Joantxo Oskoz (UNESCO Etxea)
Xabi Otsoa de Alda (terapeuta eta historian lizentziatua)
Jesus Perez de Viñaspre (medikua)
Felix Placer (apaiza eta idazlea)
Nerea Rementeria (filologoa)
Aiora Renteria (Zea Mays-eko musikaria)
Xabier Renteria (EHUko irakaslea)
Rafa Rueda (musikaria)
Leire Saitua (zientzia politikoetan lizentziaduna eta yoga irakaslea)
Jabier Salutregi (Egineko zuzendaria)
Ibone Santxez Garmendia (kirolaria)
Tasio (komikigilea)
Miguel Thomson (Ikerlea, Madrid)
Julen Urkiza (idazlea)
Mikel Urkola (UPV/EHUko irakasle ohia)
Koldo Urrutia (erlezaina)
Jon Urruxulegi (idazlea)
Jose Antonio Villar (musikaria)
Aitor Zamalloa (folklore ikerlea)
Xabier Zubizarreta (alkate ohia)

Gasteiz, 2018ko ekainak 14